

TEMA:
Preneseno značenje u književnome djelu

Ključni pojmovi: preneseno značenje, pjesnička slika u književnome djelu, poslovice, zagonetka

Obrazovna postignuća: zamijetiti preneseno značenje iskazano personifikacijom i pjesničkom slikom u književnim djelima

Prethodna znanja: basna, bajka, pravo i preneseno značenje

Međupredmetna korelacija geografija (Sunčev sustav)

Rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama: Poraditi na razumijevanju prenesenog značenja na jednostavnim primjerima

NASTAVNA JEDINICA
Stjepan Jakševac, Zlatna ptica sunca

KLJUČNI POJMOVI: tema, motiv, vizualna pjesnička slika, preneseno značenje, personifikacija, metafora, uloga prenesenoga značenja u književnome djelu

ZADAĆE SATA:

Obrazovne: uočiti obilježja pjesničkoga izraza, prepoznati i imenovati temu, motive, zapažati pjesničke slike i sredstva ostvarivanja vizualne, razlikovati pjesnički izričaj od svakodnevnoga govora, prepoznati i imenovati stilska izražajna sredstva (epitet, personifikaciju, preneseno značenje, metaforu)

Odgojne: razvijati osjećaj za lijepo, razvijati osjetljivost za vrjednote lirskoga pjesništva, obogaćivati unutarnji svijet predodžba, slika, misli i osjećaja, razvijati fantazijsko mišljenje, razvijati ekološku svijest

Funkcionalne: razvijati sposobnosti zapažanja, doživljavanja, predočavanja, apstrahiranja, uspoređivanja, sposobnost komunikacije s književnim djelom

TIP SATA: interpretacija lirske pjesme

OBLICI RADA: čelni, rad u paru

NASTAVNI SUSTAV: interpretacijsko- analitički

NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: pjesma Zlatna ptica sunca, slika Ericha Heckela, Proljeće (reprodukcija), listići

IZVEDBA SATA

Faza sata	Ključni pojmovi		Metode
MOTIVACIJA	Osnovno značenje Preneseno značenje	<ul style="list-style-type: none"> - Razgovor o stečenim spoznajama s prethodnoga sata jezika (osnovno i preneseno značenje) - Rješavanje zadataka s listića - Analiza i korekcija rezultata - Razgovor o prenesenom značenju u književnom djelu - Najava teme - Promatranje slike, dojmovi, opis, koji motiv najupečatljiviji - Tematska riječ SUNCE – - odrediti osnovno značenje riječi i pokušati osmisliti prenesena značenja 	Stvaralačko pisanje Rješavanje zadataka, dijaloške metode
NAJAVA ČITANJE STANKA		<ul style="list-style-type: none"> - Najava nastavne jedinice, naslov, o piscu (1916. – 1994. hrvatski dječji pjesnik; bio spiker na radiju, redatelj, pisao standardnim jezikom, ali i narječjima; u pjesmama govori o dječjoj ljubavi, a uz motive iz školskoga života govori o moru, hrvatskoj prošlosti. Djela: zbirke pjesama Voli, ne voli, voli, Ima jedan razred, Zlatna ptica sunca...) - Zapisivanje naslova - Čitanje pjesme 	slušanje
OBJAVA DOŽIVLJAJA		<ul style="list-style-type: none"> - Izricanje dojmova o pjesmi - Objasniti o čemu pjesma govori - Pročitati pjesmu još jednom 	
INTERPRETACIJA	Tema, motiv Vizualna pjesnička slika Preneseno značenje: personifikacija, metafora*	<ul style="list-style-type: none"> - Tematsko – motivska analiza - Tko je (što je) zlatna ptica sunca, kako je zamišljaš? Nacrtaj. - Zapažanje vizualnih pjesničkih slika – citiranje - Preneseno značenje u pjesničkim slikama – objasniti (zlatna ptica sunca, zakuca na prozor, davni tkač na zlatnom vretenu...) - Usporediti personifikaciju i ostale izraze u prenesenom značenju (metafore) - - Zamijeniti preneseno značenje pravim značenjem – zapaziti razliku 	Dijaloške Crtanje Čitanje Pisanje Citiranje
SINTEZA	Uloga prenesenoga značenja u književnome djelu	<ul style="list-style-type: none"> - Koja je uloga prenesenoga značenja u pjesničkom djelu? (pridonosi slikovitosti pjesničkoga izraza, maštovitost – stilski originalnost) 	
SAMOSTALNI RAD	Preneseno značenje	<ol style="list-style-type: none"> 1. mogućnost: rješavanje listića 2. mogućnost – stvaranje pjesničke slike uporabom prenesenoga značenja (usporedbe, personifikacije) 	Rješavanje listića Stvaralačko pisanje

PLAN PLOČE

Erich Heckel, Proljeće	<p><i>TEMA: Preneseno značenje u književnome djelu</i> <i>Stjepan Jakševac, Zlatna ptica sunca</i></p> <p>TEMA MOTIVI VIZUALNA PJESNIČKA SLIKA PRENESENO ZNAČENJE: PERSONIFIKACIJA METAFORA*</p>	Prenesenim se značenjem u književnom djelu ostvaruje: <ul style="list-style-type: none">- slikovitost- maštovitost- stilska obilježenost
------------------------	--	--

Stjepan Jakševac, ZLATNA PTICA SUNCA

Zlatna ptica sunca
čudesnog jednog dana
zakuca na prozor
zakuca na srce

i otvori se
prozor
i otvori se

srce tog čudesnog dana

a u njemu
u tom trenu
djevojčica
uspavana

zbunjena se prenu

i zuj se začu
pri davnom tkaču na zlatnom
vretenu

Stjepan Jakševac, ZLATNA PTICA SUNCA

Zlatna ptica sunca
čudesnog jednog dana
zakuca na prozor
zakuca na srce

i otvori se
prozor
i otvori se

srce tog čudesnog dana

a u njemu
u tom trenu
djevojčica
uspavana

zbunjena se prenu

i zuj se začu
pri davnom tkaču na zlatnom
vretenu.

Listić 1.

Pročitaj rečenice i odredi značenje označenih izraza, napiši je li riječ uporabljena u pravom ili prenesenom značenju.

REČENICA	ZNAČENJE	VRSTA ZNAČENJA
Čuvam njezina pisma kao oči u glavi .	Čuvam pisma s najvećom pažnjom.	preneseno
Ne razumiješ tekst jer si ga preletio očima .		
San mi ne dolazi na oči .		
Nažalost, slijep je kod očiju .		
To je političar koji stalno baca prašinu u oči .		
On ima izrazito plave oči .		

Listić 2.

U tablicu upiši koja stilska sredstva prepoznaješ u tekstu (rečenici) i navedi primjer iz rečenice:

TEKST	STILSKO IZRAŽAJNO SREDSTVO, PRIMJER
Podno vrha župnog dvora dugačka kamp-prikolica polegla je kao kvočka na gustu, mirisnu livadu.	
Mjesec joj je također zaželio sreću i polako gasio svjetiljku.	
Podižu se i propinju vali. Valjaju se i sve rikom viču.	
Sunce već tka purpurni ogrtač brezi, a vjetar prohladnom metlom po ulicama lišće mete.	

TEMA:
Preneseno značenje u književnome djelu

Ključni pojmovi: preneseno značenje, pjesnička slika u književnome djelu, poslovice, zagonetka

Obrazovna postignuća: zamijetiti preneseno značenje iskazano personifikacijom i pjesničkom slikom u književnim djelima

Prethodna znanja: basna, bajka, pravo i preneseno značenje

Međupredmetna korelacija geografija (Sunčev sustav)

Rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama: Poraditi na razumijevanju prenesenog značenja na jednostavnim primjerima

NASTAVNA JEDINICA
Preneseno značenje u proznom književnom djelu

KLJUČNI POJMOVI: basna, lik, karakterizacija lika, preneseno značenje, personifikacija, uloga prenesenoga značenja u književnome djelu, zagonetka, poslovice

ZADAĆE SATA:

Obrazovne: uočiti obilježja basne, prepoznati i imenovati temu, prepoznati personifikaciju i osvijestiti njezinu ulogu u basni

Odgojne: razvijati osjećaj za lijepo, razvijati osjetljivost za vrjednote lirskoga pjesništva, obogaćivati unutarnji svijet predodžba, slika, misli i osjećaja, razvijati fantazijsko mišljenje

Funkcionalne: razvijati sposobnosti zapažanja, doživljavanja, predočavanja, apstrahiranja, uspoređivanja, sposobnost komunikacije s književnim djelom

TIP SATA: interpretacija basne

OBLICI RADA: čelni, rad u paru

NASTAVNI SUSTAV: interpretacijsko- analitički

NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: čitanka

IZVEDBA SATA

Faza sata	Ključni pojmovi		Metode
MOTIVACIJA		Mogu li se neke ljudske osobine povezati s obilježjima životinja? (marljiv kao mrav, jak kao bik...) Je li to preneseno značenje? Razgovor o prenesenom značenju. Može li se preneseno značenje pronaći u proznim tekstovima, pokušati oprimjeriti (gdje se u prozi susrećemo s personifikacijom)	Stvaralačko pisanje Rješavanje zadataka, dijaloške metode
ČITANJE	Jean de la Fontaine, Lav i miš	Preneseno značenje susrećemo u basnama. Što su basne? Zapisivanje naslova. Čitanje teksta (slušanje CD-a)	slušanje
OBJAVA DOŽIVLJAJA		Objava dojmova. Prepričavanje teksta.	
INTERPRETACIJA	Basna Personifikacija Karakterizacija lika Zagonetka poslovica	Pronalaženje prenesenoga značenja – citiranje. Osobitosti basne Definiranje pojma Značenje prenesenoga značenja u basni (cijela je basna u prenesenom značenju, likovi su personificirani – nose ljudske osobine, a samim tim prenose poruku i pouku) Rješavanje zagonetki s listića. O kojim je životinjama riječ? Po čemu zaključujete? Jesu li ovi tekstovi basne, zašto? Jesu li riječi uporabljene u pravom ili prenesenom značenju? Definiranje pojma zagonetka. I poslovice su često u prenesenom značenju. Napiši jednu poslovicu i objasni njezino značenje. Pročitaj poslovice u čitanci, odgovori usmeno na 2. 3. pitanje	Dijaloške Crtanje Čitanje Pisanje Citiranje
SINTEZA		Gdje u književnosti i u kojem obliku susrećemo preneseno značenje, koja je njegova uloga u književnom tekstu.	
SAMOSTALNI RAD		Rješavanje listića	Rješavanje listića Stvaralačko pisanje

PLAN PLOČE

	<p>Jean de la Fontaine, Lav i miš</p> <p>Basna Preneseno značenje u basni: personifikacija – životinje nose karakterne osobine ljudi – prenose pouku</p> <p>Zagonetka</p> <p>Poslovica</p>	
--	---	--

